

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Резюме на становището на Европейския орган по защита на данните относно съобщението на Комисията „Оползотворяване на потенциала на изчисленията в облак в Европа“

(Пълният текст на настоящото становище може да бъде намерен на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД: <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 253/03)

I. Въведение

I.1. Цел на становището

1. Предвид значението на изчисленията в облак в развиващото се информационно общество и на протичащото обсъждане на политиката на ЕС относно изчисленията в облак ЕНОЗД взе решение да издаде настоящото становище по своя инициатива.

2. Настоящото становище е в отговор на съобщението на Комисията „Оползотворяване на потенциала на изчисленията в облак в Европа“ от 27 септември 2012 г. (наричано по-долу „съобщението“) ⁽¹⁾, в което се определят основните действия и политическите стъпки, които да бъдат предприети за ускоряване на използването на услугите за изчисления в облак в Европа. С ЕНОЗД бяха проведени неофициални консултации преди приемането на съобщението и Органът представи неофициални коментари. Той приветства факта, че някои от неговите коментари са взети под внимание в съобщението.

3. Въпреки това, предвид обхвата и значението на протичащото обсъждане относно връзката между изчисленията в облак и правната рамка за защита на данните, настоящото становище не се ограничава до разглежданите в съобщението теми.

4. Становището се съсредоточава предимно върху предизвикателствата, които изчисленията в облак пораждаат за защитата на данните и това как те ще бъдат засегнати в предлагания регламент за защита на данните (наричано по-долу „предлаганият регламент“) ⁽²⁾. В становището също така се коментират определените в съобщението области за по-нататъшни действия.

I.2. Контекст

5. В контекста на обсъждането на общата политика в ЕС относно изчисленията в облак следните дейности и документи са от особено значение:

— след съобщението си от 2010 г. относно програмата в областта на цифровите технологии за Европа ⁽³⁾ Комисията започна обществена консултация относно изчисленията в облак в Европа между 16 май и 31 август 2011 г. и публикува резултатите на 5 декември 2011 г. ⁽⁴⁾,

— на 1 юли 2012 г. работната група по член 29 ⁽⁵⁾ прие становище относно изчисленията в облак (наричано по-долу „становището на работната група по член 29“) ⁽⁶⁾, в което се анализира прилагането на настоящите правила за защита на данните, определени в Директива 95/46/ЕО, по отношение на доставчиците на услуги за изчисления в облак, извършващи дейност в Европейското икономическо пространство (ЕИП), и по отношение на техните клиенти ⁽⁷⁾,

— на 26 октомври 2012 г. на своята 34-та Международна конференция ⁽⁸⁾, комисарите по неприкосновеността на личния живот и защитата на данните приеха резолюция относно изчисленията в облак.

⁽¹⁾ COM(2012) 529 final.

⁽²⁾ COM(2012) 11 final.

⁽³⁾ COM(2010) 245 окончателен.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/information_society/activities/cloudcomputing/docs/ccconsultationfinalreport.pdf

⁽⁵⁾ Работната група по член 29 е консултативен орган, създаден съгласно член 29 от Директива 95/46/ЕО. Тя се състои от представители на националните надзорни органи и ЕНОЗД, както и от представител на Комисията.

⁽⁶⁾ Становище 05/2012 на работната група по член 29 относно изчисленията в облак, достъпно на: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp196_bg.pdf

⁽⁷⁾ Освен това на национално равнище органите по защита на данните в няколко държави-членки са издали собствени насоки относно изчисленията в облак, например в Италия, Швеция, Дания, Германия, Франция и Обединеното кралство.

⁽⁸⁾ Резолюция относно изчисленията в облак, приета на 34-та Международна конференция на комисарите по неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, Уругвай, 26 октомври 2012 г.

I.3. Съобщение относно изчисленията в облак

6. ЕНОЗД приветства съобщението. В него се посочват три конкретни основни действия, необходими на равнище ЕС, за допълване и насърчаване на използването на изчисленията в облак в Европа, както следва:

- основно действие 1: Разчистване на джунглата от стандарти,
- основно действие 2: Сигурни и справедливи договорни срокове и условия,
- основно действие 3: Установяване на европейско партньорство за изчисления в облак, за да се насърчат иновациите и растежа от страна на публичния сектор.

7. Също така са предвидени допълнителни политически стъпки, като например мерки за стимулиране на използването на изчисленията в облак чрез насърчаване на научноизследователската и развойната дейност или повишаването на осведомеността, както и необходимостта от разглеждане на основните теми, свързани с услугите за изчисления в облак — включително, наред с другото, защитата на данните, достъпа на право-прилагащите органи, сигурността, отговорността на доставчиците на междинни услуги — чрез засилен международен диалог.

8. В съобщението защитата на данните се посочва като важен елемент за гарантиране на успеха на внедряването на изчисленията в облак в Европа. Комисията отбелязва ⁽¹⁾, че в предлагания регламент се разглеждат много от опасенията, изразени от доставчици на услуги за изчисления в облак и от клиенти, използващи такива услуги ⁽²⁾.

I.4. Цели и структура на становището

9. Настоящото становище има три цели.

10. Първата цел е да се подчертае значението на неприкосновеността на личния живот и на защитата на данните в настоящото обсъждане на изчисленията в облак. По-специално в него се изтъква, че равнището на защита на данните в среда за изчисления в облак не трябва да бъде по-ниско от това, което се изисква в каквото и да било друг контекст на обработване на данни. Практиките за изчисления в облак могат да се разработват и прилагат законно само ако се гарантира, че се спазва това равнище на защита на данните (вж. глава III, точка 3). В становището са взети под внимание насоките, представени в становището на работната група по член 29.

11. Втората цел е допълнителен анализ на основните предизвикателства, които изчисленията в облак пораждаат по отношение на защитата на данните в контекста на предлагания регламент за защита на данните, по-специално трудността при еднозначното определяне на отговорностите на различните участници и понятията за администратор и обработващ лични данни. В становището (предимно в глава IV) се анализира как предлаганият регламент във вида, в който е представен понастоящем ⁽³⁾, ще спомогне за гарантиране на високо равнище на защита на личните данни в услугите за изчисления в облак. Поради това то се основава на мненията, представени от ЕНОЗД в неговото становище относно пакета за реформа в областта на защитата на данните (наричано по-долу „становище на ЕНОЗД относно пакета за реформа в областта на защитата на данните“) ⁽⁴⁾ и го допълва, като разглежда конкретно средата за изчисления в облак. ЕНОЗД подчертава, че неговото становище относно пакета за реформа в областта на защитата на данните се прилага изцяло по отношение на услугите за изчисления в облак и трябва да се разглежда като основа на настоящото становище. Освен това някои от посочените в него въпроси — като например направеният в него анализ на новите разпоредби относно правата на субектите на данни ⁽⁵⁾ — са достатъчно ясни и поради това няма да бъдат разглеждани допълнително в настоящото становище.

12. Третата цел е да се определят областите, в които са необходими по-нататъшни действия на равнище ЕС от гледна точка на защитата на данните и неприкосновеността на личния живот с оглед на стратегията за изчисленията в облак, представена от Комисията в съобщението. Те включват, наред с другото, предоставяне на допълнителни насоки, усилия за стандартизация, извършване на допълнителни оценки на риска за конкретни сектори (например публичния сектор), разработване на стандартни договорни условия, участие в международен диалог по въпроси, свързани с изчисленията в облак, и гарантиране на ефективни средства за международно сътрудничество (ще бъдат изложени в глава V).

⁽¹⁾ Вж. стр. 8 от съобщението, раздел „Действия по Програмата в областта на цифровите технологии за изграждане на доверие в цифровите технологии“.

⁽²⁾ В настоящото становище терминът „клиенти, използващи услуги за изчисления в облак“, се използва общо за клиенти, действащи в качеството си на предприятия, и за клиенти, действащи в качеството си на индивидуални крайни потребители.

⁽³⁾ Следва да се вземе под внимание фактът, че понастоящем предложението за регламент се обсъжда от Съвета и Европейския парламент съобразно обикновената законодателна процедура.

⁽⁴⁾ Становището е достъпно на: <http://www.edps.europa.eu>

⁽⁵⁾ Вж. становище на ЕНОЗД, по-специално параграфи 140—158.

13. Становището е структурирано по следния начин: в раздел II се предоставя преглед на основните характеристики на изчисленията в облак и свързаните с тях предизвикателства по отношение на защитата на данните. В раздел III се разглеждат най-важните елементи на съществуващата правна рамка на ЕС и на предлагания регламент. В раздел IV се анализира по какъв начин предлаганият регламент ще помогне за справяне с предизвикателствата пред защитата на данните, породени от използването на услуги за изчисления в облак. В раздел V се анализират предложенията на Комисията за по-нататъшно развитие на политиката и се определят областите, в които може да е необходима допълнителна работа. В раздел VI са изложени заключенията.

14. Въпреки че много от съображенията в настоящото становище се прилагат за всяка среда, в която се използват изчисления в облак, в становището не се разглежда използването на услуги за изчисления в облак конкретно от институциите и органите на ЕС, които подлежат на надзор от страна на ЕНОЗД съгласно Регламент (ЕО) № 45/2001. По този въпрос ЕНОЗД ще издаде отделни насоки за тези институции и органи.

VI. Заключение

121. Както се посочва в съобщението, изчисленията в облак предлагат на предприятията, потребителите и публичния сектор много нови възможности за управлението на данни чрез използването на отдалечени външни ИТ ресурси. Същевременно в него се представят много предизвикателства, по-специално по отношение на подходящото равнище на защита на данните, което се предлага в съобщението във връзка с обработваните данни.

122. Използването на услуги за изчисления в облак поражда сериозен риск от размиване на отговорността по отношение на операциите по обработване на данни, извършвани от доставчици на услуги за изчисления в облак, ако критериите за прилагане на правото на ЕС в областта на защитата на данните не са достатъчно ясни и ако ролята и отговорността на доставчиците на услуги за изчисления в облак са определени или се тълкуват твърде тясно или не се прилагат ефективно. ЕНОЗД подчертава, че използването на услуги за изчисления в облак не може да бъде основание за занижаване на стандартите за защита на данните в сравнение с тези, които се прилагат по отношение на традиционните операции по обработване на данни.

123. Във връзка с това предлаганият регламент за защита на данните във вида, в който е представен, ще предостави много разяснения и инструменти, които ще помогнат да се гарантира, че доставчиците на услуги за изчисления в облак, предлагаша своите услуги на клиенти, установени в Европа, спазват задоволително равнище на защита на данните, и по-специално:

- в член 3 ще бъде изяснено териториалното приложно поле на правилата на ЕС за защита на данните и ще се разшири неговото приложно поле, така че да бъдат обхванати услугите за изчисления в облак,
- в член 4, параграф 5 ще бъде въведен нов елемент на контролната функция, а именно „условията“. Това ще съответства на нарастващата тенденция, според която, предвид техническата ИТ сложност, характерна за предоставянето на услуги за изчисления в облак, е необходимо да се разширят обстоятелствата, при които доставчик на услуги за изчисления в облак може да бъде определен като администратор. Това ще отрази по-добре действителното равнище на влияние върху операциите по обработване на данни,
- предлаганият регламент ще увеличи отговорността и отчетността на администраторите и обработващите лични данни чрез въвеждане на конкретни задължения, като например защита на данните още при проектирането и защита по подразбиране (член 23), уведомяване за нарушаване на сигурността на личните данни (членове 31 и 32) и оценки на въздействието върху защитата на данните (член 33). Освен това в регламента ще се изисква от администраторите и обработващите лични данни да прилагат механизми за доказване на ефективността на приложените мерки за защита на данните (член 22),
- с членове 42 и 43 от предлагания регламент ще се позволява по-гъвкаво използване на механизмите за международно предаване на данни, чрез които клиентите, използващи услуги за изчисления в облак и доставчиците на услуги за изчисления в облак, да могат да предвидят подходящи гаранции за защитата на данните при предаването на лични данни на центрове или сървъри за данни, разположени в трети държави,
- с членове 30, 31 и 32 от предлагания регламент ще бъдат изяснени задълженията на администраторите и обработващите лични данни по отношение на сигурността на обработването на данни и изискванията за информация в случай на нарушения на сигурността на данните, като се поставя основата за всеобхватен и основан на сътрудничество подход към управлението на сигурността между различните участници в среда за изчисления в облак,

— с членове 55—63 от предлагания регламент ще се засили сътрудничеството между надзорните органи, както и упражняваният от тях координиран надзор над трансгранични операции по обработване на данни, което е изключително важно в среда като тази на изчисленията в облак.

124. Въпреки това ЕНОЗД предлага, след като взе под внимание специфичните особености на услугите за изчисления в облак, в предлагания регламент да се направят допълнителни разяснения във връзка със следните аспекти:

- по отношение на териториалното приложно поле на предлагания регламент член 3, параграф 2, буква а) да се измени и да гласи „предлагането на стоки или услуги, *включващи обработване на лични данни*, на такива субекти на данни в Съюза“, или вместо това да се добави ново съображение, в което се уточнява, че обработването на лични данни на субекти на данни в Съюза от администратори, които не са установени в ЕС и предлагат услуги на юридически лица, установени в ЕС, също попада в териториалното приложно поле на предлагания регламент,
- да се добави ясно определение за понятието „предаване“, както е посочено в становището на ЕНОЗД относно пакета за реформа в областта на защитата на данните,
- да се добави конкретна разпоредба за изясняване на условията, при които на правоприлагащите органи от държави извън ЕИП може да се разреши достъп до данни, съхранявани във връзка с услуги за изчисления в облак. Такава разпоредба може също да включва задължение получателят на искането да уведомява и да се консултира с компетентния надзорен орган в ЕС в специфични случаи.

125. Освен това ЕНОЗД подчертава, че ще бъдат необходими допълнителни насоки от Комисията и/или от надзорните органи (по-специално чрез бъдещия Европейски комитет по защита на данните) по отношение на следните аспекти:

- да се изясни какви механизми следва да се въведат, за да се осигури проверка на ефективността на наличните мерки за защита на данните,
- да се подпомогнат обработващите лични данни по отношение на прилагането на задължителните фирмени правила (ЗФП) и за това как те могат да спазват приложимите изисквания,
- да се предостави информация за най-добри практики по въпроси като отговорността на администратора/обработващия лични данни, правилното запазване на данни в среда за изчисления в облак, преносимостта на данните и упражняването на правата на субектите на данни.

126. Освен това ЕНОЗД признава, че етичните кодекси, изготвени в отрасъла и одобрени от съответните надзорни органи, могат да бъдат полезен инструмент за подобряване на спазването, както и на доверието между различните участници.

127. ЕНОЗД подкрепя разработването от Комисията, след консултация с надзорните органи, на стандартни договорни условия за предоставянето на услуги за изчисления в облак, които са съобразени с изискванията за защита на данните, и по-специално:

- да се разработят типови договорни условия, които да се включват в търговските условия при предлагане на услуги за изчисления в облак,
- да се разработят общи условия за обществени поръчки и изисквания за публичния сектор, като се вземе под внимание чувствителността на обработваните данни,
- механизмите за международно предаване на данни да се съобразят допълнително със средата за изчисления в облак, по-специално като се актуализират настоящите стандартни договорни клаузи и се предложат стандартни договорни клаузи за предаването на данни от администратори, установени в ЕС, на администратори, установени извън ЕС.

128. ЕНОЗД подчертава, че трябва да се обърне необходимото внимание на изискванията за защита на данните при разработването на стандарти и схеми за сертификация, и по-специално:

- да се приложат принципите за защита още при проектирането и за защита по подразбиране,
- при изготвянето на стандартите да се интегрират изисквания за защита на данните, като например принципът на ограничаване до предвидената цел и ограничаването на срока на съхранение,
- задълженията на доставчиците да предоставят на своите клиенти информацията, необходима за извършване на надеждна оценка на риска и мерките за сигурност, които прилагат, както и предупреждения за инциденти във връзка със сигурността.

129. Накрая, ЕНОЗД подчертава необходимостта от справяне с предизвикателствата, породени от изчисленията в облак на международно равнище. Той насърчава Комисията да участва в международен диалог по въпросите, породени от изчисленията в облак, включително тези за юрисдикцията и достъпа на правоприлагащите органи, и предлага много от тези въпроси да бъдат разгледани в различни международни или двустранни споразумения, като например споразумения за взаимопомощ, както и търговски споразумения. На международно равнище следва да се разработят световни стандарти, чрез които да се определят минимални условия и принципи по отношение на достъпа до данни от страна на правоприлагащите органи. ЕНОЗД също така подкрепя разработването от надзорните органи на ефективни механизми за международно сътрудничество, по-специално по отношение на въпросите на изчисленията в облак.

Съставено в Брюксел на 16 ноември 2012 година.

Peter HUSTINX

Европейски надзорен орган по защита на данните
